

i Almindelighed kun finder Sted een Gang aarlig, *at* de ofte holdes paa et helt andet Sted end Virksomhedens Sæde, *at* Aktionærernes Forhold til Virksomheden er et ganske andet end Arbejdernes, og *at* de Organer, igennem hvilke Arbejderne skal kunne konferere med Direktørerne eller kontrollere Arbejdsbetingelserne, først og fremmest skal kunne træde hurtigt sammen, og saa ofte som Lejligheden kræver det, — altsaa skal være opbygget paa ganske anden Vis end et Selskabs Generalforsamling.

Rapporten gør imidlertid opmærksom paa, at Dannelsen af saadanne Organer allerede har gjort store Fremskridt. De foreligger i to Former, *dels* saaledes at de har til Formaal at holde Arbejderne à jour med Virksomhedens kommercielle og finansielle Stilling, *dels* saaledes at de giver Arbejderne en vis Kontrol med Hensyn til Arbejdsbetingelserne.

Rapporten oplyser nærmere følgende:

a) Hvad *den første Form* angaar, er det meget almindeligt, at Firmaerne en eller to Gange aarligt holder et almindeligt Møde med alle deres Arbejdere, paa hvilket der gives Meddelelse om Udbytteandelen for det forløbne Aar og hvor Firmaets Chef diskuterer de Vanskeligheder, som Firmaet har mødt i dette Aar, Udsigterne for det kommende Aar o. s. v. Dette er eksempelvis Tilfældet i Firmaet: *Messrs. I., T. og I. Taylor*, der er et privat Firma, uden nogen udenforstaaende Aktionærer. Der holdes her et aarligt Møde med de Arbejdere, der er Indehavere af Aktier, — *alle* Arbejderne er enten Ejere af Aktier eller kan vente at blive det. — Paa dette Møde giver Firmaets Chef en saadan økonomisk Oversigt over Virksomhedens Stilling. Andre Firmaer, der holder saadanne Møder, er f. Eks.: *Lever Brothers*, og *Messrs. Clarke, Nickolls & Coombs*.

b) Med Hensyn til *den anden Form* for Arbejder-Organer oplyser Rapporten, at praktisk talt alle Gasværker og et stort Antal af de øvrige Firmaer, som praktiserer Udbyttedeling, har oprettet »Co-partnership Committees« eller lignende Organer, som først og fremmest har til Opgave at administrere Udbyttedelings-Planen, men som i Reglen ogsaa har andre Pligter, som f. Eks. at have Indseende med Pensionsplanen, Klubber for Arbejderne og lign., eller som stiller Forslag om Velfærdsindretninger eller om Detailler i Driften o. s. v. Indenfor »*The South Metropolitan Gas Company*« udtrykkes Komitéens Opgave saaledes: Den skal udjævne de Gnidninger, som opstaar mellem den enkelte Arbejder og hans Arbejdsgiver og bortrydde Mistanken hos en Arbejder om ikke at blive behandlet fair. Rapporten mener at kunne slaa fast, at de Komitéer synes at have været fulgt af størst Held, som havde det største Ansvar, og den fremhæver, at en Forøgelse af Ansvaret har den Fordel at nødvendiggøre hyppige Møder, hvorigennem Arbejdernes Interesse for Systemet opretholdes.

Ved Gasværkerne bestaar den paagældende Komité imidlertid i Reglen ikke kun af Arbejdere, men er sammensat af et lige Antal Repræsentanter for Arbejdsgivere og for Arbejderne. Dette gælder iøvrigt ogsaa i talrige Systemer i andre Virksomheder.

Rapporten udtaler, at disse Komitéer har opnaaet en yderst vigtig Stilling i Virksomheden (»has attained a most important position in the working of the undertaking«). *Dr. Carpenter*, Direktøren for »*The South Metropolitan Gas Company*«, udtaler i en Rapport af 4. December 1918, at han skønnede, at Arbejderne i denne Virksomhed var i Stand til at øve en endnu større Indflydelse paa Virksomhedens Fremgang gennem deres Arbejde i »*The Co-partnership Committee*« end gennem deres Repræsentation i Direktionen, skønt de var af Værdi begge Steder. —

I »*British Cyanides Company, Limited*«, der i 1916 indførte Udbyttedeling, er der ogsaa skabt en saadan konsultativ Komité, bestaaende af Virksomhedens Funktio-